

การสำรวจการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ของประชาชนในจังหวัดขอนแก่น

A Survey of Citizen Access to Information of Local Administrative
Organizations in KhonKaen Province

ปัทิตตา แสงสุริยาภาศ¹, กฤษวรรณ์ โล่ห์วัชรินทร์²

Pathitta Sangsuriyakat¹, Grichawat Lowatcharin²

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2561

Email : patthitta_s@outlook.co.th

บทคัดย่อ

การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารภาครัฐของประชาชนเป็นกลไกสำคัญในการปฏิรูปการบริหารภาครัฐให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ของประชาชนในจังหวัดขอนแก่นและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยกับช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ จากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น เทศบาลเมืองศิลา เทศบาลตำบลพระลับ และองค์การบริหารส่วนตำบลดอนหัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของ อปท. ผ่านช่องทางที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นช่องทางที่เป็นรูปแบบดั้งเดิม เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ หอกระจายข่าวหมู่บ้าน ผู้นำและชุมชนหรือผู้นำหมู่บ้าน เป็นต้น และช่องทางที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอันทันสมัย เช่น เว็บไซต์ เฟสบุ๊กและไลน์ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางสถิติ พบว่า การอาศัยในพื้นที่ อปท. ที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารผ่านเว็บไซต์และป้ายประชาสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน ฉะนั้น อปท. ควรให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่อประชาชน ปรับปรุงข้อมูลข่าวสารที่สำคัญให้เป็นปัจจุบัน และมีช่องทางการเผยแพร่

1 นักศึกษาปริญญาโทหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1 Master of Public Administration Student, College of Local Administration, KhonKaen University, Thailand.

2 วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

2 College of Local Administration, KhonKaen University, Thailand.

* ได้รับบทความ: 8 สิงหาคม 2562; แก้ไขบทความ: 20 กันยายน 2562; ตอรับการตีพิมพ์: 26 กันยายน 2562

Received: August 8, 2019; Revised: September 20, 2019; Accepted: September 26, 2019

ข้อมูลที่หลากหลายเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกมากขึ้น

คำสำคัญ : 1. การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร 2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3. ความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล

ABSTRACT

Citizen access to government information is key to effective application of good governance in the public sector. The purposes of the current research were to explore channels which citizen use to access information provided by local administrative organizations in KhonKaen Province and to examine the relationship between their localities and their access channels. Data were collected by a questionnaire survey of 400 people living in KhonKaen Municipality, Sila Municipality, Phra Lap Municipality, and Don Han Sub-district Administrative Organization.

Findings show that citizens have a variety of channels for accessing local administrative organizations' information. Conventional channels include sign boards, community broadcast towers, and community leaders. Modern channels include official websites, Facebook fan pages, and the Line application. Results of the statistical relationship analysis show that living in different places is related to different information access channels. Therefore, local administrative organizations should give priority in exposing the information to the public, in updating the crucial present information, and in having a variety of information accessing channels to facilitate public.

Keywords : 1. Access to Information 2. Local Administrative Organization 3. Digital Divide

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ตามกฎหมายพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 หมวด 1 การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ตามมาตรา 9 ภายใต้มาตรา 14 และ มาตรา 15 หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการเพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด (สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของทางราชการ, 2540 : ออนไลน์) จากเอกสารรายงานสรุปการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ประจำปี พ.ศ. 2542 นำเสนอคณะรัฐมนตรีทราบวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2543 ได้ระบุปัญหาไว้ 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ การขาดความรู้ความเข้าใจในสาระสำคัญและแนวทางการใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติทั้งในส่วนของประชาชน ส่วนของผู้บริหารในหน่วยงานรัฐและส่วนองเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ ปัญหาการปฏิบัติในหน่วยงานของรัฐ ปัญหาการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร (เพ็ญศรี ฉิรินัง, 2554 : 110) ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมาประเทศไทยมีการถ่ายโอนอำนาจการปกครองของราชการส่วนกลางให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.

ซึ่งทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลายเป็นองค์กรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนอย่างยิ่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบไปด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ซึ่งต่างมีบทบาทหน้าที่ในการให้บริการประชาชนที่แตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตาม หน่วยงานเหล่านี้จะต้องมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบ เพื่อแสดงถึงความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานราชการตามหลักธรรมาภิบาล

การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการมีความสำคัญคือทำให้ประชาชนมีโอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ของหน่วยงานของรัฐอย่างกว้างขวาง ช่วยให้สามารถนำข้อมูลข่าวสารดังกล่าวมาใช้ในการประกอบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นและคำแนะนำต่าง ๆ แก่หน่วยงานของรัฐ ทั้งในเรื่องการกำหนดนโยบายและในเรื่องของการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณและการใช้อำนาจอธิปไตยในด้านต่างๆ รวมทั้งเพื่อให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น สิทธิทางการเมืองได้ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง ประชาชนมีโอกาสรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตน ส่งเสริมให้การบริหารงานของภาครัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส (สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ, 2549 : 8-9) สภาพปัจจุบันจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่า ทิศนคติของประชาชนต่อการรับรู้ข่าวสารหน่วยงานของรัฐเป็นไปในทางบวก ส่วนการรับรู้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหลายช่องทาง แต่รูปแบบและความถี่ในการประชาสัมพันธ์ยังไม่ดึงดูดให้ประชาชนอยากเข้าถึงและการรับรู้ข่าวสารหน่วยงานของรัฐ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจอย่างยิ่งที่จะศึกษาวิธีการและความแตกต่างการรับรู้และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและภาพพจน์ที่มีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดขอนแก่น อันจะเป็นข้อมูลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่นได้นำไปปรับปรุงพัฒนาระบบการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่อไป

2. คำถามการวิจัย

การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่นมีลักษณะอย่างไร

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดขอนแก่น และเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยกับช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชนในจังหวัดขอนแก่น

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

4.1 ทราบช่องทางการเข้าถึงและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดขอนแก่น

4.2 ทราบความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดขอนแก่นต่อการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.3 ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาจะเป็นข้อมูลในการพัฒนาการเข้าถึงและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดขอนแก่น

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบสำรวจ (Survey Design) เพื่อสำรวจวิธีการเข้าถึงและการรับรู้ข่าวสาร รวมทั้งความคิดเห็นของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4 แห่งในจังหวัดขอนแก่น โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างผ่านแบบสอบถามแบบตอบเอง (Self-Administered Questionnaire) ประชากรในวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำนวน 4 แห่ง 4 ประเภทที่อยู่ใกล้ชิด ได้แก่ เทศบาลนครขอนแก่น เทศบาลเมืองศิลา เทศบาลตำบลพระลับ และองค์การบริหารส่วนตำบลดอนหัน ซึ่งมีจำนวนประชากรรวมกันทั้งสิ้น 140,476 คน กลุ่มตัวอย่าง ขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จากการเปิดตารางขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับศึกษาค่าเฉลี่ยของประชากร ณ ระดับความเชื่อมั่น 95 % เมื่อยอมให้ความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าสัดส่วนเกิดขึ้นได้ 5% ของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2555 : 12-13) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสำรวจ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสำรวจข้อมูลทั่วไปสถานภาพของผู้ตอบแบบสำรวจ ตอนที่ 2 แบบสำรวจเกี่ยวกับการเข้าถึงและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ตอนที่ 3 แบบสำรวจความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตอนที่ 4 ปัญหา หรืออุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ และความถี่ 2) วิเคราะห์การเข้าถึงและการรับรู้ข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 3) วิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดย โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระยะ 1 ปีที่ผ่านมา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยเข้าถึงข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคิดเป็นร้อยละ 97.3 เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกตามประเภทช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ผลการวิจัยพบว่าประชาชนมีช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของ อบท. ที่หลากหลาย เว็บไซต์ของหน่วยงานเป็นช่องทางที่ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของ อบท. มากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 56.8 รองลงมาคือป้ายประชาสัมพันธ์ที่ติดอยู่ในบริเวณต่างๆ โดยคิดเป็นร้อยละ 52.0 อันดับที่สามคือแฟนเพจในเฟซบุ๊กโดยคิดเป็นร้อยละ 45.5 อันดับ

ที่สี่คือผู้นำชุมชนหรือผู้นำหมู่บ้าน โดยคิดเป็นร้อยละ 36.0 และอันดับที่ห้าคือหอกระจายข่าวหมู่บ้าน โดยคิดเป็นร้อยละ 34.0

6.2 ความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยกับช่องทางการเข้าถึงข้อมูลผู้วิจัยได้นำข้อมูลช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของ อปท. มาทดสอบหาความสัมพันธ์กับที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่าง ภายใต้สมมติฐานดังนี้

H_0 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ อปท. ที่แตกต่างกัน มีช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ไม่แตกต่างกัน

H_1 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ อปท. ที่แตกต่างกัน ย่อมมีช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่แตกต่างกัน

ผู้วิจัยทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยกับตัวแปรอื่นอีกสามตัวแปร คือ ประสิทธิภาพในการเข้าถึงข้อมูล การเข้าถึงข้อมูลทางป้ายประชาสัมพันธ์ ผลการทดสอบสมมติฐานเป็นดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยกับประสิทธิภาพในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของ อปท. พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในเขตเทศบาลนครขอนแก่น เคยเข้าถึงข้อมูลคิดเป็นร้อยละ 97.9 เทศบาลเมืองสีลาคิดเป็นร้อยละ 96.9 เทศบาลตำบลพระลับ คิดเป็นร้อยละ 97.0 และองค์การบริหารส่วนตำบลดอนหัน คิดเป็นร้อยละ 97.3 เมื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานไคสแควร์ พบว่า ค่าสถิติไคสแควร์มีค่าเท่ากับ .960 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติมากกว่า .05 ผลการทดสอบจึงปฏิเสธสมมติฐานรอง H_1 และแปลความได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีที่อยู่อาศัยแตกต่างกันมีประสิทธิภาพในการเข้าถึงข้อมูลไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่างกับประสิทธิภาพในการเข้าถึงข้อมูลของ อปท.

	Value	df	Asymp.Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	.960 ^a	3	.811
Likelihood Ratio	1.014	3	.798
Linear-by-Linear Association	.258	1	.611
N of Valid Cases	400		

a. 3 cells (37.5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .77

2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยกับการเข้าถึงข้อมูลของ อปท. ผ่านทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในเขตเทศบาลนครขอนแก่น เคยเข้าถึงข้อมูลผ่านเว็บไซต์คิดเป็นร้อยละ 77.8 เทศบาลเมืองสีลา คิดเป็นร้อยละ 67.6 เทศบาลตำบลพระลับ คิดเป็นร้อยละ 47.5 และองค์การบริหารส่วนตำบลดอนหัน คิดเป็นร้อยละ 78.6 เมื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์

ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานไคสแควร์พบว่าค่าสถิติไคสแควร์มีค่าเท่ากับ 22.01 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติต่ำกว่า .05 ผลการทดสอบจึงยอมรับสมมติฐานรอง H1 และแปลความได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีที่อยู่อาศัยแตกต่างกันมีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของ อบท. ผ่านทางเว็บไซต์ที่แตกต่างกัน (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่างกับการเข้าถึงข้อมูลทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน

	Value	df	Asymp.Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	22.010a	3	.000
Likelihood Ratio	20.861	3	.000
Linear-by-Linear Association	7.950	1	.005
N of Valid Cases	394		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 8.24

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยกับการเข้าถึงข้อมูลของ อบท.ผ่านทางป้ายประชาสัมพันธ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในเขตเทศบาลนครขอนแก่น เคยเข้าถึงข้อมูลผ่านทางป้ายประชาสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 62.4 เทศบาลเมืองศิลา คิดเป็นร้อยละ 52.0 เทศบาลตำบลพระลับ คิดเป็นร้อยละ 24.6 และองค์การบริหารส่วนตำบลดอนหัน คิดเป็นร้อยละ 57.1 เมื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่าค่าสถิติไคสแควร์มีค่าเท่ากับ 27.132 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติต่ำกว่า .05 ผลการทดสอบจึงยอมรับสมมติฐานรอง H₁ และแปลความได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีที่อยู่อาศัยแตกต่างกันมีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของ อบท. ผ่านทางป้ายประชาสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่างกับการเข้าถึงข้อมูลทางป้ายประชาสัมพันธ์

	Value	df	Asymp.Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	27.132a	3	.000
Likelihood Ratio	27.894	3	.000
Linear-by-Linear Association	12.676	1	.000
N of Valid Cases	393		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 13.04

7. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านช่องทางที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นช่องทางที่เป็นรูปแบบดั้งเดิม เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ หอกระจายข่าวหมู่บ้าน ผู้นำและชุมชนหรือผู้นำหมู่บ้าน เป็นต้น และช่องทางที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอันทันสมัย เช่น เว็บไซต์ เฟสบุ๊กและไลน์ เป็นต้น ผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่า อบท. มีความพยายามในการเผยแพร่ข้อมูลผ่านช่องทางต่างๆ เป็นจำนวน ตามที่กฎหมายกำหนด กล่าวคือ คณะรัฐมนตรีมีมติให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่ง ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 โดยให้มีการรายงานผ่านระบบออนไลน์ ประจำปี ส่งเสริมให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของรัฐได้อย่างแท้จริง แสดงว่านโยบายระดับประเทศได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและพัฒนาช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่สำคัญผ่านระบบออนไลน์ให้ประชาชนได้เข้าถึง (เดือนเด่น นิคมบริรักษ์ และธิปไตย แสละวงค์, 2557 : 4-12)

การที่ประชาชนส่วนใหญ่เข้าถึงข้อมูลของ อบท. ผ่านเว็บไซต์และเฟสบุ๊กเป็นอันดับต้นๆ สะท้อนให้เห็นบทบาทอันสำคัญของสื่อดิจิทัลต่อการบริการประชาชนของ อบท. ในปัจจุบัน และสอดคล้องกับแนวโน้มของการเข้าถึงอุปกรณ์และสื่อดิจิทัลของประชาชนที่มีมากขึ้นเรื่อยๆ (นิตยา วงศ์ใหญ่, 2560 : 1631) นอกจากนี้ ผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอดิโมท อุ่นจิตติ (2552 : 1) ที่พบว่าสังคมโลกในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมข้อมูลข่าวสาร โดยมีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นตัวแปรที่สำคัญการเปลี่ยนรูปแบบทางเศรษฐกิจใหม่ไปสู่สังคมเครือข่าย ชี้ให้เห็นว่า ข่าวสารเป็นวัตถุดิบและปัจจัยนำเข้าเพื่อส่งผ่านช่องทางการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ เว็บไซต์และเฟสบุ๊ก เป็นต้น

แม้ว่าผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยกับประสบการณ์การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของ อบท. จะไม่พบความแตกต่างในประสบการณ์การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชน แต่เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยกับการเข้าถึงข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ กลับพบว่าประชาชนที่อาศัยในพื้นที่ต่างถิ่น มีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารผ่านทางเว็บไซต์ที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้เราจึงอนุมานได้ว่ามีความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสารสนเทศและความรู้ปรากฏอยู่ในพื้นที่ของตัวเมืองขอนแก่น ซึ่งอาจอธิบายต่อไปได้ว่า ประชาชนที่มีที่อยู่อาศัยที่ต่างกัน อาจมีทรัพยากรในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารแตกต่างกัน จึงก่อให้เกิดช่องว่างระหว่างผู้มีข่าวสารกับผู้ที่ไม่มีข่าวสาร(Mason & Hacker, 2003 : 40-55)

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรปรับปรุงข้อมูลข่าวสารที่สำคัญให้เป็นปัจจุบัน เช่น ข้อมูลด้านโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ ด้านแผนงานและโครงการ ด้านงบประมาณ ด้านขั้นตอนวิธีดำเนินการ และด้านผลการดำเนินงาน เป็นต้น

8.1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการปรับปรุงระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีความรวดเร็วเพื่อรองรับการเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อออนไลน์

8.1.3 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางที่หลากหลายและทันสมัยมากขึ้น ซึ่งรวมทั้งเว็บไซต์และสื่อสังคม ออนไลน์ต่างๆ ด้วย

8.1.4 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรปรับปรุงการดำเนินงานด้านการบริการสาธารณะที่ ตอบสนองความต้องการของประชาชน ด้านความรับผิดชอบต่อประชาชน ด้านการดำเนินงานที่โปร่งใสตรวจสอบได้ และด้านการให้บริการสาธารณะที่มีคุณภาพ ให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจและเกิดความเชื่อมั่น

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ควรปรับปรุงให้มีโครงสร้างหน่วยงานและโครงสร้างการบริหาร โดยให้มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำข้อมูลเพื่อรายงานผลการดำเนินงาน รวมทั้งการรายงานข้อมูลข่าวสารที่เป็นไปตามข้อกำหนดของ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

8.3.1 การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดขอนแก่น ทำให้ผลการ ศึกษาที่ได้เป็นข้อมูลที่พัฒนาได้เฉพาะจังหวัด ดังนั้น ควรมีการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่กว้างออกไป ได้แก่ องค์การ ปกครองส่วนท้องถิ่นทุกจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อจะได้นำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางใน การวางกลยุทธ์ทางการรับรู้ข่าวสารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

8.3.2 ควรทำการศึกษารูปแบบการเข้าถึงและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารขององค์การปกครองส่วน ท้องถิ่น และควรมีการลงพื้นที่เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แม่นยำ ยิ่งขึ้น

9. เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2555). การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 20.

กรุงเทพมหานคร : บริษัท ธรรมสาร จำกัด.

เดือนเด่น นิคมบริรักษ์ และธิปไตย แสละวงค์. (2557). การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของรัฐและการต่อต้าน

คอร์รัปชันในประเทศไทย. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนา ประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ).

นิตยา วงศ์ใหญ่. (2560). แนวทางการพัฒนาทักษะการรู้ดิจิทัลของดิจิทัลเนทีฟ. *Veridian E-Journal*. 10(2). 1630-1642.

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของทางราชการ. (2540). **พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ การ พ.ศ. 2540.** สืบค้นเมื่อ 5 กันยายน 2560. จาก <http://www.oic.go.th/web2017/stat-uesum.html>

เพ็ญศรี ฉิรินัง. (2557). ความรู้ความเข้าใจ และความต้องการของประชาชนเขตหนองแขมที่มีต่อพระราช บัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540. *วารสารศรีนครินทร์วิจัยและพัฒนา*. 6(11). 108-131.

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ. (2549). สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน.

กรุงเทพมหานคร : สามเจริญพาณิชย์.

อดิโหม อุ่นจิตติ. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศของข้าราชการ สังกัดสำนัก

ปลัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Mason S. M. and Hacker K. L. (2003). Applying Communication Theory to Digital Divide.

Research. IT&SOCIETY. 1(5). 40-55.

10. คำขอบคุณ

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการได้สำเร็จสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ ด้วยความกรุณาจาก ดร.กฤษวรรณ โสวัชรินทร์ อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งท่านได้ให้คำปรึกษาคำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิจัย ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนงานวิจัยเล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ นอกจากนี้ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่คอยให้คำปรึกษาและช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้ศึกษาจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดามารดา และครอบครัว ซึ่งเปิดโอกาสให้ได้รับการศึกษาเล่าเรียน ตลอดจนคอยช่วยเหลือและให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา